

I. B -nek egy az előírt b egyenesen felvett, tetszés szerinti B_1 helyzetéhez D megfelelő helyzetét, D_1 -et úgy kapjuk, hogy a C -ből kiinduló, B_1A -val párhuzamos félegyenesre felmérjük a $\lambda \cdot B_1A$ szakaszt, ahol λ a $CD : AB$ arány előírt értéke. Legyen ekkor a B_1D_1 átló metszéspontja AC -vel az M_1 pont.

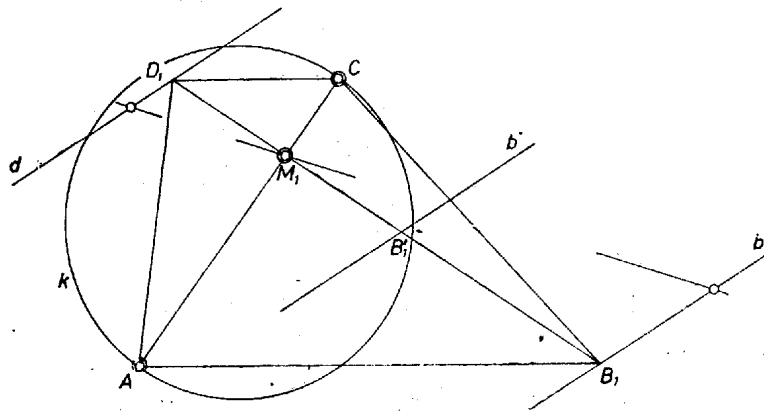
M_1AB_1 és M_1CD_1 hasonló háromszögek; és csúcsaik a felsorolás rendjében felelnek meg egymásnak, mert megfelelő szögek csúcs-, ill. váltószögek, így

$$\frac{M_1C}{M_1A} = \frac{M_1D_1}{M_1B_1} = \frac{CD_1}{AB_1} = \lambda,$$

$$M_1C = \lambda \cdot M_1A, \quad AC = AM_1 + M_1C = (1 + \lambda)M_1A,$$

$$M_1A = \frac{AC}{1 + \lambda}; \quad M_1D_1 = \lambda \cdot M_1B_1.$$

Ezek szerint egyrészt M_1 helyzete a rögzített AC szakaszon csak λ értékétől függ, B helyzetétől nem, tehát M_1 állandó pont; másrészt D_1 helyzetét úgy is meghatározhatjuk, hogy vesszük B_1 -nek B'_1 képét az M_1 középpontú, λ arányú középpontos hasonlóságban, majd B'_1 -t tükrözzük M_1 -re.

Így pedig, ha B a b -n mozog, B' egy a b -vel párhuzamos b' egyenesen mozog, D pedig b' -nek M_1 -re való d tükröképén, ez tehát szintén a b -vel párhuzamos egyenes. – Megfordítva, D_1 -ből is megkaphatjuk B_1 -et, D_1 -nek M_1 -re való B'_1 tükröképét M_1 -ből $1/\lambda$ arányban nagyítjuk. Eszerint d -nek minden D pontjához tartozik b -nek egy B pontja, vagyis D befutja d -nek minden pontját.

Ha b metszi az AC egyenest egy B^* pontban, akkor d is metszi, és a B^* -nak megfelelő D^* is AC -n van, B ezen helyzetében a trapéz elfajul egyenesszakasszá.

II. Derékszögű a trapéz, ha vagy A és D , vagy B és C csúcsában derékszög van. Ekkor az AC átló D -ből, B -ből derékszögben látszik, tehát D , ill. B rajta van az AC mint átmérő fölötti k Thalész-körön. Eszerint B (és D) megfelelő helyzetét k metszi ki b -ből (ill. d -ből), D (ill. B) megfelelő helyzetét pedig a BM_1 (ill. DM_1) egyenes.

A metszéspontok (esetleg érintési pont) száma szerint 4, 3, 2, 1, vagy 0 az adódó derékszögű trapézok száma (az ábrán 2). ($\lambda = 1$ esetén trapézaink paralelogrammává specializálódnak, ekkor k -nak b -vel, ill. d -vel közös pontjai egymás megfelelői M_1 nézve.)

Kunszenti Ágnes (Dunaujváros, Münnich F. Gimn., II. o. t.)

Megjegyzés. A fentiekből az is leolvasható, hogy B -nek tetszés szerinti p pályán való mozgása esetében D pályája p -nek képe az M_1 középpontú, $-\lambda$ arányú hasonlósági transzformációban.